

---

Source Booklet  
Compiled by *Mrs. Sara Morozow*

---

בחי' משכן שלמטה. ודוקא במשכן זה שלמטה נחקיים הענין ד'ושכנתי בתוכם" (שהוא נקודת פרשת פקודי, כנ"ל).

והנה, עיקר השראת השכינה בביהמ"ק היתה בקודש הקדשים, שלכן נקרא קודש הקדשים בשם "חדר המטות" (כיון ששם הוא אמיתית היחוד של הקב"ה וישראל, ועד — "והיו לבשר אחד", ולכן אמרו רז"ל שבזמן שהיו ישראל עושין רצונו של מקום היו הכרובים באופן ד"פניהם איש אל אחיו", שרזמו על יחוד הקב"ה וכנסת ישראל).

וענין היחוד הנ"ל ישנו בכל שידוך ובכל חתונה של בני"י, שזהו שהנישואין הם "בנין עדי ער", שהר"ע המשכת כח האין-סוף כפי שמתגלה בנבראים מוגבלים, שעם היותם מוגבלים, נמשך בהם ענין של א"ס ובל"ג, ברומת קודש הקדשים ש"מקום ארון אינו מן המדה", גבול ובל"ג כאחד.

והענין כזה:

כללות ענין הנישואין מתחיל מנישואי אדם וחוה בגן עדן. שבנישואין אלו הי' הקב"ה עצמו השושבין (כדאיתא במדרז"ל). ומעין זה הוא בכל ענין של נישואין — שעל זה אומרים "כשמחך יצריך בגן עדן מקדם" — שבכל שמחת נישואין נמשך מעין ההמשכה שהיתה בשמחת נישואי אדם וחוה בגן עדן.

וזהו א' הטעמים לגודל השמחה שבנישואין — "כשמחך יצריך בגן עדן מקדם", שאז היתה אמיתית השמחה, כיון שהיו עדיין קודם החטא, בדוגמת הזמן דלעתיד שעליו נאמר "אז ימלא שחוק פיגרו" (שהרי עתה, לאחר החטא, ובפרט משחרב ביהמ"ק — "אסור לאדם שימלא שחוק פיו").

וזהו נקודת פרשת ויקהל-פקודי — ההמשכה שלמעלה, "ושכנתי בתוכם". ומפרשה זו באים לפרשת ויקרא — עבודת הקרבנות, שהר"ע

- |                                     |   |
|-------------------------------------|---|
| (59) גוסס ברכות נישואין.            | (52) מלכים"ב יא, ב ובפוש"י.             |
| (60) ראה לקו"ת שה"ש לט, סע"ד ואל"ך. | (53) ראה גם תרי"ם ח"ט ס"ע 91, וש"ג.     |
| ובכ"ם,                              | (54) בראשית ב, כד.                      |
| (61) יומא כא, סע"א. וש"ג.           | (55) כ"ב צט, א.                         |
| (62) ברכות סא, א.                   | (56) תרומה כה, כ.                       |
| (63) תהלים קכו, ב.                  | (57) ראה גם תרי"ם סח"מ אדר ע' פד. וש"ג. |
| (64) ברכות לא, א.                   | (58) חסר קצת (החז"ל).                   |

שני הפכים בנושא אחד, שהאפשרות לכך היא רק מצד הענין ד"נמנע הנמנעות" דוקא".

דהנה, ישנו האור האלקי המלוכש בטבע, בדברים גשמיים, ויש בחינת האלקות שלמעלה מהתהוות, אבל למעלה יותר הוא הענין ד"נמנע הנמנעות" — שעל זה אמרו אפילו חוקרי ישראל ש"יש לנמנעות טבע קיים", אלא שבקבלה וחסידות מכואר שאינו כן, אלא עצמותו יתברך הוא "נמנע הנמנעות". וענין זה הי' בגילוי בקדשי הקדשים.

וזהו גם מ"ש"י "והתפללו אליך דרך ארצם". ש"העומד בחוץ לארץ יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל .. עומד בא"י יחזיר פניו כנגד ירושלים .. עומד בירושלים יחזיר פניו למקדש .. עומד אחורי המקדש .. יחזיר פניו .. כנגד בית קדשי הקדשים" — שקודש הקדשים הוא השער, "זה שער השמים", שדרכו עוברת כל התפלות, כולל גם התפלות על צרכים גשמיים — כי, מצד הענין ד"נמנע הנמנעות", אפשר להיות החיבור בין גשמיות ורוחניות.

והענין בזה — שבקודש הקדשים הי' גילוי העצמות כמו שהוא, כפי שהקב"ה הוא בעצמותו ממש.

ולהעיר, שאע"פ שאסור לראות את המלך כשהוא ערום, הרי האיסור הוא רק על הרואה את המלך, ואסור לאיש זר לראות את המלך אלא ע"י לבושים דוקא, אבל לגבי המלך עצמו, הרי יש אצלו מעמד ומצב כפי שהוא ערום — וזהו דרגת גילוי האלקות שבקודש הקדשים.

← וכידוע בענין היחודים העליונים — שהם ענינים נעלים ביותר, ולכן גם למטה הוא ענין נעלה" (אלא שישנם אופנים שהיחוד העליון אינו יכול להתגלות למטה, ש"לכן נאסרו כל העריות שלא לעשות כדוגמת היחוד שבאצילות למטה, כי הרי למטה אי אפשר להעשות היחוד הזה כו"י) — שעיקר ענין היחוד הוא בבית-המקדש" כהיכל קודש הקדשים", ששם הוא המשכת העצמות ממש.

(40) סהמ"צ להצ"צ מצות ערות אשתו (דמ"צ ל, א).

(41) ולהעיר שבביהמ"ק לא גראה זכוב כו" (אבות פ"ה מ"ה), ועד"ז מצינו (נדה יז, רע"א) שגדולי ישראל היו מגרשים הזכובים שלא יהיו בעת היחוד.

(42) ראה אה"ת במדבר ע' יג, וראה גם סה"מ מלוקט ח"ב ע' קסט.

(34) ראה שו"ת הרשב"א ח"א סתי"ח. הובא ונתיב כפי החקירה להצ"צ לד, כ ואילך. סה"מ תרע"ח ע' תיט ואילך.

(35) מלכים"א ח, מח.

(36) שו"ע אה"יז שם ר"ס צד.

(37) ויצא כח, יז.

(38) סנהדרין כב, א (במשנה).

(39) ראה תו"א מג"א צב, ד.

# אחדות

שנג

חכמה

ראשית

## פרק ששה עשר

יבאר בו ענין קדשת הזוג

(א) אחר שבפרקים הקודמים דברנו בענין קדשת כל איברי הראש, נבוא לבאר ענין קדשת הברית בענין הזיווג, כיצד תהיה קדשתו. ויבאר בזה שתי בחינות: האחת - מצייאות קדשת הזיווג; והשנית - בזמן הזיווג. ולא נטריח עצמנו בהעסקת דברי רבותינו ז"ל, שדבר העתיקים התכם רבי יצחק אבוהב בספר "מגורת המאור" שלו (ני ג, כ"ו), ונסמך על המצין יראה ודבריו, כי הם מצטרפים לידיעת המעשה לכמה פרטים. אמנם לא נצטיק בפרק זה זולתי דברי רבי שמעון בן יוחאי עליו השלום, המפורים אחר הנה ואחד הנה.

(ב) תורתנו הקדושה צותה לנו (ויקרא י"א, מד): "והתקדשתם והייתם קדשים"; ופרשו רבותינו ז"ל, שקדשה זו נאמרה על קדשת משמיש. זה לשונו בפרק ידיעות השמאה (שטעם י"א, כ; ילקוט שמיני סקמ): אמר רבי בנימין בן יפת: כל המקדש עצמו בשעת משמיש - הוין לה בנינים זכרים; דכתיב: "והתקדשתם והייתם קדשים", וסמך לה (ויקרא י"א, ט): "אשה כי תזריע". עד כאן לשונו. וכן דברי רשב"י עליו השלום (והסר וילך ק"ב, א) מסכימים בזה, כמו שנצטיק לקמן (ל"ח מ"ג) בזמן הזיווג. וכן פשו בוהר (קדושים פ"א, ב), שעל זה גם בן נאמר (ויקרא י"א, ט): "קדשים תהיו". זה לשונו:

ותא חזי: בזמנא דישתכחי בר נש בזיווגא חדא דבר ונקבא, ואתפון לקדשא כדקא יאות, כדן הוא שלים, ואקרי אחד בלא פגימו. בגיני כך בעי בר נש למחדי לאתתה בנהיא שעתא, לזמנא לה ברעותא חדא עמה, ויכונווי מרוהו כחד להיא מלה. וכד משתכחי מרוהו כחד כדן כלא חד בנפשא ובגופא. בנפשא - לאדבקא דא ברא ובדעותא חדא. ובגופא - בנפשא - נסב - יכמאן דאתפלג; וכד מתחברין דבר ונקבא, כדן אתעבדו חד גופא. אשתכח, דאינהו חד נפשא וחד גופא,

(א) אמר ר' בנימין בן יפת כן הוא בילקוט, אבל בגמ': אמר ר' בנימין בן יפת אמר רבי אלעזר. (ב) כי תזריע - וילדה זכר. (ג) דישתכח בוז"ש: דאשתכח. (ד) ויכונון בוז"ש: ויתכונון. (ה) וברעותא בוז"ש: ברעותא. (ו) כמאן בוז"ש: הוא כמאן.

## קדושים תהיו

"ויאמר<sup>264</sup> האדם: זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה" - הרי<sup>265</sup> זה נעימות דברים להמשיך עמה אהבה, ולהמשיך אותה אל רצונו, שיתעורר בה אהבה.

ראה כמה נעימים דברים האלה, כמה דברי אהבה הם: "עצם מעצמי ובשר מבשרי" - כדי להראות לה שהם אחד, ולא נמצא פירוד ביניהם בכל.

עתה התחיל לשבח אותה: "לזאת יקרא אשה". זאת היא שאין נמצא כמותה, זאת היא תפארת הבית... אבל "לזאת יקרא אשה" - זו שלמות של הכל. "לזאת" - ולא לאחרת.

כל זה הוא דברי אהבה, כמו שכתוב<sup>266</sup>: "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה", "על<sup>267</sup> כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד". כל זה להמשיך אותה באהבה ואחר כך להתחבר עמה.

צריך<sup>268</sup> שיהא מיישב דעת אשתו ומשמחה ומכינה ומסעדה בדברים המשמחים את הלב, כדי שתשיג את התאנה אליו. (בקדושה ובטהרת דמיונה כמו כן), וזה יהא ניכר בנשימתה ובעיניה, ואז יאהבו זה לזה ויהיו בניהם פקחים. כי כפי מה שתהיה אהבתם זה לזה בשעת תשמיש, כן יהיה פקחות הנער היולד וסכלותו. והטעם הוא, לפי שהאהבה לא תהיה כי אם מן התאנה, והתאנה לא תהיה כי אם מחוס הלב, ומחוס הלב יחמו הדם וכל האברים, ולפי רוב תאנתם תהיה חמימותם, ויהנו שני הזרעים זרע האיש וזרע האשה אשר מהם יבא היולד. ולכן, יהיה פיקח כי הפיקחות הוא מחוס הלב ומחידוד המחשבה אשר במוח. וכאשר תהיה היא גם כן מוסכמת למחשבות טהורות וזכות כמוהו, אז יהיו שניהם אחדים בדבר המצוה, ותתקשר מחשבתם כאחד, ויולידו כן כפי הצורה הטהורה שציירו.

<sup>264</sup> בראשית, פרק ב', פסוק כ"ג

<sup>265</sup> זוהר, פרשת בראשית, דף ס"ט, עמוד ב'

<sup>266</sup> משלי, פרק ל"א, פסוק כ"ט

<sup>267</sup> בראשית, פרק ב', פסוק כ"ד

<sup>268</sup> סידור רבי יעקב מעמדין, סדר הנהגת ליל שבת, מיטות כסף, פרק ו', סעיף ה'

ט' נשים

מח

דברים ה ואתחנן

אונקלוס

טו וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יהוה אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על-פני צוץ יהוה אלהיך לעשות את-יום השבת: ם טו פבד את-אבך ואת-אמך כאשר צוץ יהוה אלהיך למען יאריכו ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר-יהוה אלהיך נתן לך: ם ה לא תרצה ם ולא תנאף ם

טו ותדבר ארי עבדא הניתא בארעא ומצרים ואפקדו יי אלהו מתמן בידא תקיפא ובדרעא מדממא על פן פקדו יי אלהו למעבד ית יומא דשבתא: טו יקר ית אבדו וית אפך קמא די פקדו יי אלהו קדיל דיורכון יומיך ובדיל דיוטב לך על ארעא די אלהו יקב לך: יז לא תקטול נפש. ולא תגוף.

בעל המורים השלם

(טו) סמך כבד את אבך לשבת. שגם בשבת כתיב וכבדתו, וצריך לכבד במאכל וכסות: ולמען ייטב לך. תגן על הטי. שעברתו אמו טי הרשים,

ואכיו ואמו נהרו מטי מרות האמורות בנדרים וזה סימנן אסקיית משגעיית. נוסריקן בני אנוסה בני שנואה בני גרה בני חמורה בני מריכה בני שכרות בני גרושת הלב בני ערוביאי בני חנופה. מירוש בני אנוסה אין צורך לומר שאם אנט אשה הוליד ממנה בן, אלא אפילו היא אשתו ואנוסה לתשמיש. וכן שנינו במסכת כלה מפני מה הוציא לאדם גנים בעלי מופין מפני שתוכנה ואשתו אינה נובעת לו, פירוש אינה מתרצה לו. ור' יהודה אומר מפני שאנומת לו בשעת השמיש אנוסה אני. ואיכא בינייהו רוצה ואינה רוצה. וכן איתא בעירובין כל הכוונה אשדו לרוב מצוה בקרא וחסא, שנאמר גם בלא דעת נפש לא טוב. נמצא כי האנוס אסור אף באשתו, אלא אם הוא צריך לאחוז מעשה יפייס האור כן יבעול. בני שנואה היא ששנואה, אבל אם היא רצויה בשעת השמיש אף על פי שהיא שנואה שרי. בני גרה אף על פי שאינן ממזר מן התורה. ויש מפרשים שהאחד מהם אז בנדוי, שאסורין בהשמיש המטה. הוא הדין גמי אם איתו מהם אבל. בני חמורה שהיה מכרין לערוה תודמנה לו אשתו. ויש מפרשים אפילו שתי נשים שנחטון לזו ונדרסנה לו האחרת. בני מריכה דאמרה ליה לא בעינא לך ואף על פי כן הוא משמש עמה והרי היא אצלו כוונה ואפילו אם הוא מרעהו. ולנוסה אתרינא בני מריכה שהם מתקוטטים ביחד בכל פעם, דהיא אין בלאו כיון שאינה מתוך אהבה, בני שכרות שהיא או היא שכורים. בני גרושת הלב שכלכו לגרושה ונתן דעתו על אחרת, אפילו שתיהן נשיו. בני חנופה שתוכנתו כפה, והרי היא כוונה ואסור לקיימה. אבל מי שאשתו מרצה אותו בכריס של רצויו ומקשתת עצמה לפניו כרי שיתן דעתו עליה, על זו אמרו רז"ל שיוצאים ממנה גנים חכמים וטובים כלאה שיצא ממנה יששכר. וכל אלו החשעה מרות אפילו צריכין לפריה ורביה כגון שאינה מעוברת נמי סוד איה טי ריש וכי שטן, אפילו הכי ככל אלו המדות טובגם הולד ונקרא פושע. וצריך לכבדו בטי וזכרים מאכיל ומלביש וכי כדאיתא בערק קמא וקידושין: ייז חכמת יתירות דברות אחרונות על הראשונות כמגין טוב. והו שכתוב כאן ולמען ייטב לך שאינן בראשונות כאשר צוץ ד' אלהיך. סית בנימטריא מרה: על האדמה אשר ד' אלהיך נתן לך. וסמך ליה לא תרצה. משום דכתיב ולא יכופר לך: (יז) סמך לא תנאף לרציחה, כדכתיב רוצוח וגו' ונאוף. וכן המוציא שבת ודע

רשי

(טו) וזכרת כי עבד היית וגו'. על מנת ונטווי צמרה, שנאמר (שמות טו כה) שם שם לו כן פדלך, שתהיה לו עבד, ומשמור מנומיו: חק ומשפט (מטהרין ט:): (יז) ולא תנאף. (טז) כאשר צוץ. אף על כיבוד אב ואם אין לשון יאוף אלא צאצא איש:

עיקר שמתי חכמים

וילכן לא יקשה בעיניך אם גם עבדך ואמתך וגו' יתחו ביום השבת:

תולדות אהרן

[מזן קידושן לט: ט: כ"ט נה, מלן קמא, יחזמי קידושין פ"ט ג]

(כ) וְנָחֹזֵר לְמַאֲמָרוֹ מִפְּרִשְׁתִּי קֹדְשִׁים שֶׁהֶעֱמַקְנוּ לְעִיל (אומ ט), וְנִבְאָר בּוֹ אֵיזָה דָּבָר לְפִי  
הַפֶּשֶׁט, שֶׁבְּמַאֲמָרוֹ זֶה נִתְבָּאֵר פְּנִינַת הַזְּוֹנָה מֵהַיְהוּדָה. אָמַר: בְּגִינֵי כֶּף בְּעֵי  
בַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי לְאַתְמָתָהּ בְּהֵימָה שְׁעָתָא. אַחַת מִן הַפְּנִינֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁכָּתַב הָרַאֲב"ד עָלָיו  
הַשְּׁלוֹם בְּשַׁעַר הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁהֶעֱמִיק רַבְּנוּ יַעֲקֹב בְּעַל הַטּוֹרִים בְּטוֹר אֶרֶץ חַיִּים (מִימֵן  
מ), הִיא: שְׂיִכּוֹן לְמִצְוֹת קִיּוּם עוֹנָה, שֶׁהִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה (שְׁמוֹת טו, טז): "וְעֲנִתָּהּ לֹא יִגְרַע".  
וְזֶהוּ שְׁאֵמַר: בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי לְאַתְמָתָהּ, לְזַמְּנָא לָהּ בְּרַעוּתָא חֲדָא עִמָּה. וּפְרוּשׁוֹ,  
שֶׁתְּהִיָּה רְצוּנָה דְּבּוֹק עִמּוֹ, שֶׁלֹּא יְהִיָּה בִּינֵיהֶם שׁוּם קְטַגּוֹרִיא וּמַחְלָקָת, אֲלֵא אֶהְבֵּה  
אַתְּוָה שְׁלוֹם וְרַעוּת. וּבִיּוֹתֵר בְּשַׁבָּת. וְכֵן פִּרְשׁוּ בְּתַקּוּנֵים (מִיקוֹן טו; ג, ט), שֶׁצָּרִיף לֹדְמֵר  
לְהַ מְלִין דְּפִיוּסָא. וְכֵן פִּרְשׁוּ בְּפְרִשְׁתִּי בְּרַאשִׁית (מט, ט), זֶה לְשׁוֹנוֹ: מְכַאֵן אוֹלִיפְנָא: מֵאֵן  
דְּמַתְחַבֵּר בְּאַנְתְּתָהּ, בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ מְכַאֵן לְמַדְנֵי: הַמַּתְחַבֵּר בְּאַשְׁתּוֹ, צָרִיף לְהַפְצִיר  
וּלְבַסְמָא לָהּ בְּמִלִּין; וְאִי לָא – לָא יְבִית בָּהּ וּלְהַנְעִים לָהּ בְּדַבְרִים; וְאִם לֹא – לֹא יִלּוֹן  
עִמָּה. בְּגִין דִּיהָא רַעוּתָא דִּילְהוֹן פְּתָדָא, עִמָּה. בְּשִׁבִיל שִׂיחָהּ הַרְצוֹן שְׁלֵהֶם יַחַד, בְּשִׂאִינִים  
בְּדָלָא אָנִיסוּ וְכוּ'. וּפְרִשׁוּ שֶׁם מְלִי אָנוּסִים וְכוּ'.

דְּרַחֲמֹתָא (נְרַאשִׁית ג, כג): "זֹאת הַפַּעַם עָצַם מַעְצָמִי וּבִשְׂרֵי מִבְּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה",  
עֵין שָׁם.

יח. יש ורבותינו נשיאינו מתקנים אצל המקושרים אליהם וההולכים באורחותיהם את ההשפעה הבלתי מעודנת שקיבלו בגלל הנהגת הוריהם<sup>24</sup> [התקדשות].

יט. כשהורים מקפידים לקדש את עצמם מכאן ולהבא, הם מתקנים במידה חשובה גם את חיסרון הקדושה שהיה אצלם בעבר ביחס לילדים שכבר נולדו. כמו כן על ידי חרישה בנפש, דהיינו חרטה אמיתית על העבר, יוכלו ההורים להמשיך לילדיהם שכבר נולדו זריעה חדשה והשפעה טובה<sup>25</sup> [התקדשות].

### מקורות וטעמים

24. המשפיע ר' שלמה חיים קסלמן ע"ה (המשפיע ח"א עמ' 204): "בתומכי תמימים יכול להיכנס בחור מבית לא חסידי ולהשתנות לגמרי, משום ששלושת הרביים, מייסד הישיבה אדמו"ר הרשב"ב נשמתו עדן, ממלא מקומו אדמו"ר הריי"ץ, ואחריו כ"ק רבינו נשיאנו, מסירים את הלבושים הגסים של אביו ואמו כו'. הרבי הריי"ץ אמר שהרביים יכולים לטהר את החסיד מהלבושים המלוכלכים שיש בנשמתו בגלל אביו ואמו, וכפי שמסופר שהרבי הריי"ץ אמר למישהו ביחידות כו' 'במה אתם שקועים, שומו שמים, אלא מאי, לבושים? (היינו שהחסידים מתנצלים שזה באשמת הלבושים הלא מעודנים שיש בנשמתם ממה שקיבלו מאביהם ואמם), לכם נתן האבא לבושים! היינו שהרבי מחליף את הלבושים שקיבלה נשמת החסיד מאביו ואמו בלבושים חדשים".

לפי זה, הלומדים במוסדותיו של הרבי, עוסקים במבצעיו, ממלאים את הוראותיו ומקושרים אליו בלימוד תורתו וכו', עוזר להם הרבי לזכך את לבושי הנפש שלהם, כך שגם מי שלא בא לעולם בקדושה המתאימה, אינו מוכרח להישאר בלבושים צואים אלו חס ושלום, אלא יש לו אחרית ותקוה טובה.

25. מכתב הרבי (מורה לדור נבוך ח"ג עמ' 173) להורים שיש להם ילדים שלא נולדו מתוך שמירת דיני טהרת המשפחה: "מוסבר בתורה ביחס לנחישותו של היהודי לשמור את המצוות, שמאחר שאלוקים יודע את העתיד ובוחר לבבות, יש לנחישות תקיפה לשמור את